

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

WELLER kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(44399/05. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2009. március 31.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt
köörülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Weller kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *Elnök*,

Ireneu Cabral Barreto,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Sajó András,

Nona Tsotsoria,

Işıl Karakaş *bírák*

és Sally Dollé, *Hivatalvezető*

2009. március 3-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (44399/05. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján három magyar állampolgár, Weller Lajos és ikerpár fiai – Weller Dániel és Máté – („a kérelmezők”) 2005. december 6-án terjesztettek a Bíróság elé.

2. A jogsegélyben részesített kérelmezőket Kőrösi T., Cegléden praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) dr. Höltszl Lipót Képviselő képviselte az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumból.

3. A kérelmezők azt állították, hogy kizárásuk az anyasági támogatásból a második és harmadik kérelmező anyjának állampolgársága, valamint az első kérelmező apai jogállása miatt az Egyezmény 8. cikkel együtt olvasott 14. cikkének megsértését jelentette.

4. 2007. szeptember 20-án a Bíróság úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Az Egyezmény 29. cikkének 3. bekezdése alapján arról is döntött, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együtt vizsgálja meg.

A TÉNYEK**AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI**

5. Az első kérelmező („a kérelmező”) 1974-ben született és Budapesten él. A második és a harmadik kérelmező, Weller Dániel és Weller Máté, a kérelmező ikerpár fiai, 2005-ben születtek és Budapesten élnek.

A. Az ügy körülményei

6. A felek előterjesztései alapján az ügy tényei a következőképpen összegezhetők.

7. 2000-ben az első kérelmező házasságot kötött egy romániai állampolgárral, aki jelenleg Magyarországon él. A házaspár négy olyan gyermeket nevel, akik a feleség korábbi házasságából származnak, és akik tekintetében számos juttatást sikerrel igényelt a házaspár. 2005. június 30-án a feleség megszülte a második és a harmadik kérelmezőt. Apjuk által a születéssel mindketten magyar állampolgárságot szereztek. A szóban forgó időszakban az anya tartózkodási engedéllyel rendelkezett. 2007 májusában letelepedési engedélyt kapott.

8. 2005. szeptember 7-én az első képviselő saját nevében, két gyermeke számára 148000 forint¹ anyasági támogatást igényelt a Magyar Államkincstár Fővárosi és Pest Megyei Területi Igazgatóságától.

9. 2005. szeptember 8-án a Területi Igazgatóság elutasította a kérelmező igényét. Az Igazgatóság rámutatott, hogy a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény releváns rendelkezései értelmében csak anyák, örökbefogadó szülők, és gyámok jogosultak a szóban forgó juttatásra. Az Igazgatóság azt is megjegyezte, hogy a természetes apa csak akkor jogosult ilyen juttatásra, hogyha az anya elhalálozott. Az első kérelmező fellebbezett.

10. 2006. január 20-án a Magyar Államkincstár elutasította a kérelmező fellebbezését. A Kincstár megállapította, hogy a törvény értelmében csak magyar állampolgárságú anyák igényelhetnek anyasági támogatást. A Kincstár továbbá észrevételezte, hogy a törvény a nem magyar állampolgárok közül csak azokra alkalmazható, akik menekültként vagy az Európai Unió más tagállamának állampolgáraként letelepedési engedélyt kaptak. A Kincstár megállapította, hogy a kérelmező felesége e kategóriák egyikébe sem tartozik, ezért az igényt el kell utasítani, mivel a természetes apa nem jogosult ilyen támogatásra.

11. 2006. március 6-án az első kérelmező a határozat bírói felülvizsgálatát kérte a Pest Megyei Bíróságtól. Úgy érvelt, hogy az anyasági támogatás jogintézményének jogi háttere, valamint a hatáskörrel rendelkező magyar hatóságok határozatai diszkriminatív természetűek, és ellentétesek a magyar Alkotmánnyal, valamint az Egyezmény 14. Cikkével.

12. 2005. július 5-én a Megyei Bíróság elutasította a kérelmező igényét, megállapítva, hogy a közigazgatási hatóságok határozatai a jogszabállyal összhangban álltak. A bíróság – többek között – megállapította, hogy az anyasági támogatás célja az anya támogatása, nem pedig a teljes család vagy a gyermekek támogatása, ezért ez utóbbiak nem tekinthetők olyanoknak, mint akik megkülönböztetést szenvedtek.

¹ Megközelítőleg 570 euró.

13. 2006. augusztus 7-én a kérelmező alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé. Ezen eljárás, úgy tűnik, jelenleg is folyamatban van.

B. Releváns hazai jog

Az 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról

„Az Országgyűlés a családok és gyermekek jólétéért érzett felelősségtől vezérelve az Alkotmányban, továbbá a nemzetközi egyezményekben rögzített szociális jogok érvényre juttatása érdekében a következő törvényt alkotja:”

1. §

A törvény célja

„E törvény célja, hogy a családok szociális biztonságának elősegítése, a gyermeknevelés anyagi terheinek csökkentése érdekében meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.”

2. §

A törvény hatálya

„E törvény hatálya kiterjed - amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik - a Magyar Köztársaság területén élő

a) magyar állampolgárra,

b) bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel rendelkező, továbbá a magyar hatóság által menekültként elismert személyekre,

c) a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló 1612/68/EGK tanácsi rendeletben, valamint - az anyasági támogatás (IV. fejezet) kivételével - a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendeletben meghatározott jogosulti körbe tartozó személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik.”

29. §

„(1) Anyasági támogatásra jogosult a szülést követően:

a) az a nő, aki terhessége alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - terhesgondozáson vett részt;

b) az örökbefogadó szülő, ha a szülést követő 180 napon belül az örökbefogadást jogerősen engedélyezték;

c) a gyám, ha a gyermek a születését követően 180 napon belül - jogerős határozat alapján - a gondozásába kerül.”

30. §

„Amennyiben az anyasági támogatásra jogosult nő a támogatás felvételét megelőzően meghal, úgy az anyasági támogatást az anyával egy háztartásban élt apának kell kifizetni, ezen személy hiányában annak a személynek, aki a gyermek gondozását ellátja.”

32. §

„Az anyasági támogatásra vonatkozó igényt a szülést követő 180 napon belül lehet benyújtani.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 8. CIKKEL EGYÜTT OLVASOTT 14. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

14. A kérelmezők fenntartották, hogy az anyasági támogatás igénylésekor a második és a harmadik kérelmező anyjának állampolgársága, valamint az első kérelmező apai jogállása miatt megkülönböztetést szenvedtek. A kérelmezők az Egyezmény 8. cikkel együtt olvasott 14. cikkére hivatkoztak, amelyeknek releváns részei kimondják:

Az Egyezmény 14. cikke

„A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”

Az Egyezmény 8. cikke

„1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét ... tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban ... az ország gazdasági jóléte érdekében, ... a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

A. Elfogadhatóság

15. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani

B. Érdem

1. A felek előterjesztései

(a) A Kormány

16. A Kormány előterjesztette, hogy a Szerződő Államok széleskörű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a jóléti politika területén. A Kormány továbbá rámutatott arra, hogy az Európa Tanács tagállamaiban jelentős eltérések tapasztalhatók a társadalombiztosítási ellátások, különösen az anyasági támogatások tekintetében.

17. A Kormány fenntartotta, hogy az anyasági támogatás célja elsősorban a magzat és az anya egészséges életmódjának elősegítése. Ha a támogatás pusztán pénzügyi segítség lenne, akkor elegendő lenne a gyermek megszületésének tényéhez kötni nyújtását. Ebben az esetben azonban nem ez a helyzet, mivel a leendő anyáknak rendszeres terhes-gondozáson kell részt venniük ahhoz, hogy jogosulttá váljanak az ellátásra. Igaz, kiegészítő szabályként természetes szülők hiányában gyámok is jogosultak az ellátásra, de a jelen körülmények között ez a különös követelmény nem teljesült.

18. A Kormány továbbá felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy a jelen ügyben az anya csak magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkezett, letelepedési engedéllyel nem, mivel a szóban forgó időszakban nagy valószínűséggel nem felelt meg a letelepedési engedélyhez szükséges feltételeknek. A támogatásból való kizárás az érdekházasságok számának csökkentését, továbbá ellenőrizhető ellátási rendszer megteremtését célozta. Ezen cselekményével a magyar Állam nem lépte túl mérlegelési jogkörét.

19. Végül a Kormány kiemelte, hogy 2008. január 1. óta az Európai Unió valamennyi, három hónapnál hosszabb ideig Magyarországon tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokkal azonos feltételek szerint jogosult az anyasági támogatásra. Összegezve, a Kormánynak az volt az álláspontja, hogy a természetes apa kizárása a támogatásból nem minősült indokolatlan különbségtételnek.

(b) A kérelmezők

20. A kérelmezők előadták, hogy az anyasági támogatás célja – bár elnevezése megtevesztő – nem a szüléssel járó nehézségek enyhítése, hanem a családok szociális biztonságának elősegítése, és a gyermekek felnevelésével járó anyagi terhek csökkentése, hiszen nemcsak az anyák, hanem örökbefogadó szülők és gyámok is jogosultak az ellátásra. Véleményük szerint a juttatás pénzügyi segítség jellege nyilvánul meg abban a tényben is, hogy csak a szülést követő 180 napon belül igényelhető.

21. A kérelmezők felhívták a figyelmet arra a tényre, hogy a támogatás kifizetésére a szülést követően kerül sor, amikor az apa és az anya gyermekkel kapcsolatos kötelességei azonosak. Ezért az első kérelmező kizárása a támogatásból az apai jogállásra alapozott, indokolatlan különbségtételnek minősül.

22. A kérelmezők azt is előadták, hogy a törvény 29. §-a a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 5. cikkére figyelemmel minden apa számára diszkriminatív, mivel a külföldi házastárssal rendelkező férfiakat a támogatáshoz való hozzáférés tekintetében hátrányosabban kezeli, mint a magyar házastársakkal rendelkező férfiakat. A kérelmezők azt is fenntartották, hogy amennyiben az anya nem vesz részt a kötelező terhesgondozáson, akkor ez a tény egyedül az anya tekintetében indokol eltérő bánásmódot, az apa tekintetében – aki esetleg számos más módon kimutatta, hogy gondját viseli a még meg nem született gyermeknek – nem. Mindenesetre, a kérelmező felesége az első kérelmező kíséretében és segítségével részt vett a terhesgondozáson. Ezért a magzat védelmének célja a jelen ügyben nem szolgálhatott alapul az ellátás nyújtás megtagadására.

23. Továbbá, a kérelmezők úgy vélték: irreleváns a Kormány azon érve, hogy a törvényes cél a jóléti rendszer védelme a bevándoroltak által elkövetett visszaélésekkel szemben, hiszen mindhármuk magyar állampolgár. Ezzel kapcsolatban a kérelmezők felhívták a figyelmet arra a tényre, hogy az anyának korábbi házasságából négy gyermeke van, s hogy az első kérelmező e gyermekek számára különböző szociális juttatásokat igényelhetett, mivel a házaspár együtt neveli őket. Azon juttatások tekintetében a magyar Állam nem vetette fel a visszaélés kérdését; ezért nem logikus ezen érv felhozása az anyasági támogatással kapcsolatban, amelynek összege egyébként is meglehetősen alacsony.

24. A kérelmezők arra is rámutattak, hogy bár a tagállamok valóban rendelkeznek bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel ilyen ügyek szabályozása terén, a nemek közötti egyenlőség biztosítása az Európa Tanács egyik fő célkitűzése. Ezért kényszerítő oknak kell fennállnia ahhoz, hogy a nemi alapon történő különbségtételt az Egyezményvel összeegyeztethetőnek lehessen tekinteni. Véleményük szerint a Kormány nem terjesztett elő ilyen érvet.

25. Végül, a kérelmezők előadták, hogy a születés által magyar állampolgár második és harmadik kérelmező kizárása a támogatásból anyjuk külföldi állampolgársága miatt indokolatlan különbségtételt valósított meg más magyar gyermekekhez képest. Összegezve a kérelmezők előadták, hogy megkülönböztetést szenvedtek, ami sérti az Egyezmény 8. Cikkkel együtt olvasott 14. Cikkét.

2. A Bíróság értékelése

(a) Általános elvek

26. Amint azt esetjogában a Bíróság következetesen megállapította, a 14. cikk kiegészíti az Egyezmény és az Egyezményhez fűzött Jegyzőkönyvek más anyagi jogi rendelkezéseit. Önálló léttel nem rendelkezik, mivel kizárólag az azokban biztosított „jogok és szabadságok élvezete” tekintetében hatályosul. A 14. cikk alkalmazásának nem előfeltétele ugyan azon rendelkezések megsértése – s ennyiben autonóm –, alkalmazása azonban csak akkor válik lehetségessé, hogyha a szóban forgó tények az Egyezmény vagy az Egyezményhez fűzött Jegyzőkönyvek rendelkezésének vagy rendelkezéseinek hatálya alá esnek (ld. többek között *Van Raalte v. the Netherlands*, judgment of 21 February 1997, § 33, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-I, és *Petrovic v. Austria*, judgment of 27 March 1998, *Reports* 1998-II, § 22).

27. A Bíróság azt is megállapította, hogy nem minden bánásmódbeli különbség minősül a 14. cikk megsértésének. Azt kell megállapítani, hogy más személyek azonos vagy relevánsan hasonló helyzetben kedvezőbb bánásmódban részesülnek, és hogy ez a különbségtétel diszkriminatív (*Unal Tekeli v. Turkey*, no. 29865/96, § 49, 16 November 2004). Az eltérő bánásmód a 14. cikk szerinti értelemben akkor diszkriminatív, hogyha nem igazolható objektív és ésszerű indokokkal. Az ilyen igazolhatóság fennállását a demokratikus társadalmakban általában érvényesülő elvekkel összefüggésben kell megítélni. Az Egyezményben lefektetett jog gyakorlása során alkalmazott eltérő bánásmódnak nem csupán törvényes célt kell szolgálnia: a 14. cikket akkor is megsértik, hogyha egyértelműen megállapítható, hogy „az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között nem áll fenn ésszerű arányossági kapcsolat” (ld. például fent hivatkozott *Petrovic*, § 30, és *Lithgow and Others v. the United Kingdom*, judgment of 8 July 1986, Series A no. 102, § 177).

28. A Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megítélésében, hogy az egyébként hasonló helyzetek közötti különbségek megalapozzák-e – s ha igen, milyen mértékben – az eltérő bánásmódot (*Gaygusuz v. Austria*, judgment of 16 September 1996, *Reports* 1996-IV, § 42). A mérlegelési jogkör terjedelme a körülményektől, a tárgytól, és annak háttérétől függően változik (ld. *Rasmussen v. Denmark*,

judgment of 28 November 1984, Series A no. 87, § 40, és *Inze v. Austria*, judgment of 28 October 1987, Series A no. 126, § 41), de a Bíróságra tartozik annak végleges eldöntése, hogy az Egyezmény által támasztott követelményeket tiszteletben tartották-e. Mivel az Egyezmény elsősorban és mindenekelőtt emberi jogi védelmi rendszer, a Bíróságnak figyelemmel kell lennie a Szerződő Államok változó körülményeire, s reagálnia kell – például – az elérendő standardok tekintetében kialakuló konszenzusra (ld. fent hivatkozott *Unal Tekeli*, judgment § 54 és, *mutatis mutandis*, *Stafford v. the United Kingdom* [GC], no. 46295/99, § 68, ECHR 2002-IV).

(b) Ezen elvek alkalmazása a jelen ügyre

(i) Az Egyezmény 14. cikkének a 8. cikkel összefüggésben való alkalmazhatósága

29. A Bíróság annak észrevételezésével kezdi, hogy az Egyezmény 14. cikkének a kérelmező általi hivatkozhatóságát a felek nem vitatták. Mivel a szóban forgó ellátás nyújtásával a magyar állam a 8. cikk szerinti családi élet tiszteletben tartásához való jog érvényesülését segítette elő (ld. fent hivatkozott *Petrovic*, § 29), a Bíróság nem lát okot arra, hogy eltérően vélekedjék. Továbbá, a felek azt sem vitatták, hogy a kérelmezők kizárása a támogatásból az első kérelmező apai jogállására, valamint a második és a harmadik kérelmező anyjának állampolgárságára alapozott eltérő bánásmódnak minősült. A Kormány azonban úgy érvelt, hogy ezek a különbségek törvényes célt szolgáltak, és arányos módon kerültek alkalmazásra.

(ii) Az eltérő bánásmód igazolása

30. A Bíróság értékelésének kiindulópontja az anyasági támogatás jellegének meghatározása, mivel ez a kulcsfontosságú elem azon csoport meghatározásához, amelynek helyzetével a kérelmezők helyzetét össze kell hasonlítani. A Bíróság észrevételezi, hogy ez az ellátás a szülést követő időszakhoz kapcsolódik. A Bíróság számára a támogatás elsődlegesen pénzügyi jellegét jól mutatja az a tény, hogy örökbefogadó szülők, gyámok, és speciális körülmények fennállása esetén apák is igénybe vehetik.

31. A Bíróság véleménye szerint a jogosult személyek széles köre azt bizonyítja, hogy a juttatás célja nem pusztán a szülő anya nehézségeinek enyhítése, hanem az újszülött gyermekek, és az őket felnevelő családok támogatása is. A Kormány ellenérve, miszerint a támogatásra való jogosultságnak feltétele volt a terhes-gondozáson való részvétel, nem lehet perdöntő, hiszen ezt a követelményt csak az anyának kellett teljesítenie. Az örökbefogadó szülők és a gyámok nyilvánvalóan mentesek voltak e követelmény teljesítése alól.

32. A kérelmezők helyzete ilyen módon azon családok és családtagok helyzetével hasonlítható össze, akik anyasági támogatásban részesülnek.

α. Az első kérelmezővel szembeni eltérő bánásmód

33. A Bíróság megismétli, hogy bár a gyermekkel való kapcsolatukat illetően különbségek lehetnek az anya és az apa között, az újszülött gyermek gondozása tekintetében mindkét szülő „hasonló helyzetben van” (ld. fent hivatkozott *Petrovic*, § 36). A Bíróság továbbá felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a szóban forgó támogatásra örökbefogadó szülők és gyámok is jogosultak voltak, az első kérelmező azonban nem. Ilyen módon az első kérelmező apai jogállása alapján eltérő bánásmódban részesült más olyan személyekhez képest, akik hozzá hasonlóan újszülött gyermekek felneveléséért voltak felelősek. A Bíróság azonban úgy véli, hogy ez az eltérő bánásmód nem a kérelmező neméhez kapcsolódott, hiszen örökbefogadó szülők és gyámok nemüktől függetlenül nem voltak kizárva a támogatásból.

34. A Bíróság elismeri, hogy a Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megítélésakor, hogy az egyébként hasonló helyzetek közötti különbségek megalapozzák-e – s ha igen, milyen mértékben – a jogszabály alapján alkalmazott eltérő bánásmódot. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy a tagállamokban nagy mértékben eltérő társadalombiztosítási rendszerek léteznek. Az egységes zsinórmérték hiánya azonban nem menti fel a családtámogatási rendszert működtető államokat azon kötelezettség alól, hogy ilyen juttatásokat megkülönböztetés nélkül nyújtsanak.

35. A Bíróság észrevételezi, hogy sem a nemzeti hatóságok, sem a Kormány nem terjesztett elő objektív és ésszerű alapot a természetes apák általános kizárásának igazolására egy olyan támogatásból, amelynek célja mindazon személyek támogatása, akik gyermekeket nevelnek, amikor anyák, örökbefogadó szülők és gyámok is jogosultak a támogatásra. Ezért a Bíróság megállapítja, hogy családi élethez való jogának gyakorlása során az első kérelmező apai jogállása miatt megkülönböztetést szenvedett.

β. A második és a harmadik kérelmezővel szemben tanúsított eltérő bánásmód

36. A második és a harmadik kérelmezőt illetően a Bíróság észrevételezi: az ügyiratokban nincs jele annak, hogy a kérelmezők anyja visszaélt vagy legalábbis vissza kívánt élni a magyar társadalombiztosítási rendszerrel. Igaz, hogy az események idején csak tartózkodási engedéllyel rendelkezett, de később letelepedési engedélyt kapott (ld. 7. bekezdés), amely azt mutatja, hogy magyarországi helyzete jogszerű, és a hatóságok által teljes mértékben szabályozott volt.

37. A Bíróság észrevételezi, hogy a törvény releváns rendelkezései értelmében a magyar anyával és külföldi apával rendelkező gyermekes családok jogosultak anyasági támogatásra. A második és a harmadik kérelmező helyzete azonban eltérő volt, mivel esetükben az apa magyar, az

anya pedig külföldi. Ilyen módon a kérelmezők e különbség miatt nem részesülhettek az ellátásban.

38. A Bíróság nem talál ésszerű igazolást erre a gyakorlatra. A Bíróság úgy véli, hogy a törvény 1. és 2. §-a alapján a családok számára járó ellátásra való jogosultság nem tehető függővé attól, hogy a gyermekek két biológiai szülője közül melyik magyar állampolgár. A Bíróság hozzáteszi: irreleváns, hogy a kérelmezők anyja 2008. január 1-jét követően magyar állampolgárokkal azonos feltételek szerint jogosulttá vált az ellátásra, mivel akkor már nem igényelhette a támogatást, hiszen a kérelmet a gyermekek születését követő 180 napon belül kellett benyújtani, s visszamenőleges hatályú benyújtásra nem volt lehetőség.

39. Összegezve: mivel a Kormány nem terjesztett elő meggyőző érvet a második és a harmadik kérelmező szóban forgó ellátásból való kizárásának igazolására, a Bíróság arra a megállapításra jut, hogy ez az eltérő bánásmód megkülönböztetésnek minősült.

γ. Következtetés

40. A fenti megfontolásokra figyelemmel a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a jelen ügyben mindegyik kérelmező vonatozásában megsértették az Egyezmény 8. Cikkkel együtt olvasott 14. Cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

41. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

42. A kérelmezők együttesen 179719 forintot (megközelítőleg 720 eurót) és annak kamatait követelték vagyoni kártérítésként, amely összeg megfelel az anyasági támogatás elutasítása miatt keletkezett tényleges kárnak. Továbbá, együttesen 4000 euró nem vagyoni kártérítést követeltek.

43. A Kormány túlzottnak találta a kérelmezők követeléseit.

44. A Bíróság úgy találja, hogy a kérelmezők az ellátás nyújtásának megtagadása miatt vagyoni kárt szenvedtek. A Bíróság ezért az ilyen címen kért teljes összeget megítéli a kérelmezők számára. A Bíróság továbbá úgy véli: ésszerűen feltehető, hogy a kérelmezők az adott körülmények között

nem vagyoni kárt szenvedtek. Méltányossági alapon a Bíróság a kérelmezők számára együttesen 1500 euró megítélését tartja ésszerűnek.

B. Költségek és kiadások

45. A kérelmezők együttesen 1500 eurót plusz 20% ÁFÁ-t követeltek a hazai bíróságok és a Bíróság előtti eljárás jogi költségeinek megtérítésére. Benyújtották az ügyvédjükkel kötött megállapodást, amely szerint csak akkor fizetnek ügyvédi díjat, hogyha az ügy sikerrel zárul.

46. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak akkor jogosult a költségek és kiadások megtérítésére, hogyha bizonyítja, hogy azok ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, és összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben, a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra tekintettel, a Bíróság a teljes kért összeg megítélését ésszerűnek tartja, levonva abból azt a 850 eurót, amely az Európa Tanács jogsegély-keretéből már kifizetésre került a kérelmezők számára, ilyen módon összesen 950 eurót ítélve meg (amely összeg magában foglalja a 20% ÁFÁ-t is).

C. Késedelmi kamat

47. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 8. cikkel együtt olvasott 14. cikkét megsértették;
3. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmezők számára együttesen
 - (i) vagyoni kár tekintetében 720 (hétszázhusz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) nem vagyoni kár tekintetében 1500 (egyezer ötszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;

(iii) költségek és kiadások tekintetében 950 (kilencszázötven) eurót;

kell kifizetnie magyar forintban, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2009. március 31-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Sally Dollé
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök

Az Egyezmény 45. Cikke 2. bekezdésének, valamint a Bírósági szabályzat 74. szabálya 2. bekezdésének megfelelően Tulkens bíró egyetértő véleménye az ítélethez csatoltan található.

F.T.
S.D.

TULKENS BÍRÓ EGYETÉRTŐ VÉLEMÉNYE

(Fordítás)

Teljes mértékben egyetértek azzal, hogy az Egyezmény által biztosított jogok tekintetében abszolút szükséges és Egyezmény alapján fennálló kötelezettség a megkülönböztetés minden formájának – beleértve a nemek alapján történő megkülönböztetést is – az eltörlése. A jelen ügyben azonban a kérelem relatíve mesterséges volta két okból zavar engem.

Először, mivel a szóban forgó támogatást kifejezetten *anyasági támogatásnak* nevezik, amelynek fő célja az anyák várandósságot és szülést követő regenerálódásának és gyermekük szoptatásának elősegítése, úgy vélem, hogy a támogatás nyújtás elutasításának első számú „áldozata” az anya. Ezért – számomra úgy tűnik – a jelen ügyben felmerült helyzet nem azonos azzal, amely a *Petrovic v. Austria* of 27 March 1998 ügyben fennállt, amely szülői szabadsággal volt kapcsolatos, s amelyben a szóban forgó – munkanélküli-biztosítás keretében nyújtott – támogatás fizeteskiesést kompenzált. Annak az ügynek a tétje a fiatal szülők számára nyújtandó pénzügyi segítség volt, amely az újszülött gyermek gondozása érdekében lehetővé teszi számukra a munkától való távolmaradást, amely támogatás tekintetében véleményem szerint nem igazolható eltérő bánásmód tanúsítása apákkal és anyákkal szemben (ld. Bernhardt és Spielmann bíró együttes különvéleményét).

Másodszor, ha a gyermekek anyja maga terjesztett volna kérelmet a Bíróság elé, akkor az anyasági támogatás állampolgársági alapon történt elutasítása esetjogunk alapján minden bizonnyal megtámadható lett volna azon az alapon, hogy az elutasítás ellentétes az Egyezmény 8. cikkel együtt olvasott, s többek között az Európai Szociális Karta 12. cikke 4. bekezdésének fényében értelmezett 14. cikkével. Az Európai Szociális Karta 12. cikkének 4. bekezdése kimondja, hogy a hazai jog nem tarthatja fenn a társadalombiztosítási jogokat saját állampolgárai számára¹.

¹ Tény, hogy bár Magyarország fél a Szociális Kartában, a 12. cikk 4. bekezdését nem fogadta el. A Bíróság azonban már korábban is támaszkodott a Szociális Karta olyan rendelkezéseire, amelyeket az alperes Állam nem fogadott el (ld. *Demir and Baykara v. Turkey* of 12 November 2008 [GC], §§ 45, 46, 49, 50, 86, 103, 129 és 149, a Szociális Karta 5. és 6. cikke vonatkozásában).